

Гарасим Петро
д.е.н., професор
Лобода Наталія
к.е.н., старший викладач
Львівська державна фінансова академія
м. Львів

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ПАРАДИГМА НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В Україні державний фінансовий контроль залишається однією із головних функцій держави, за допомогою якої забезпечуються процес формування і ефективного використання фінансових ресурсів держави. Він спрямований на своєчасне виявлення будь-яких відхилень від прийнятих стандартів, порушень принципів законності, ефективності й доцільності управління фінансовими ресурсами, а в разі виявлення таких відхилень забезпечує своєчасне вжиття відповідних заходів. Впорядкована, злагоджена і здійснювана у відповідному порядку контрольна діяльність підвищує як відповідальність посадових осіб органів фінансового контролю, так і забезпечує швидкість її здійснення. Складні економічні процеси показали необхідність удосконалення фінансового контролю, оскільки на сьогодні практично відсутні єдині нормативно-правові та методологічні основи його здійснення, правові механізми взаємодії і чітке розмежування функцій та повноважень контролюючих органів щодо попередження, виявлення та усунення фінансових порушень. Удосконалення системи контролю в Україні має стати запорукою ефективного функціонування державних фінансів, зокрема отримання таких результатів як: дотримання економічної безпеки держави, збалансування державного та місцевих бюджетів, поліпшення нормативно-правового забезпечення контрольної діяльності у сфері державного управління, впорядкування системи контрольних органів та їх належне матеріально-технічне та кадрове забезпечення, упровадження системи електронного документообігу, нових форм і методів контролю, збільшення захищеності фінансово-економічних інтересів громадян і суспільства і як результат – процвітання держави, посилення престижу перед світовою спільнотою.

Питання реформування системи державного фінансового контролю на сучасному етапі розвитку України досліджуються багатьма вченими. Так, зокрема в працях: Є.М. Романів досліджував проблемні питання вдосконалення державного фінансового контролю в Україні; І.М. Іванова досліджувала фінансовий контроль і класифікацію органів фінансового контролю у практиці інших держав світу та їх функції; Є. Мних розглядав пріоритетні напрями державного фінансування системи фінансового контролю в Україні; О.Є. Бавико розглядав загальні питання організації системи державного фінансового контролю. Водночас, дослідження теоретико-методологічних засад державного фінансового контролю, попри численні публікації з цієї проблематики, все ще залишається недостатньо розробленими.

Успішний розвиток економіки будь-якої країни багато в чому залежить від

достовірної і оперативної інформації про стан державних фінансових і матеріальних ресурсів, а також від можливостей ефективно управляти ними. Аналіз результатів, проведених в 2011-2012 рр. контрольно-аналітичних заходів щодо ефективності системи державного фінансового контролю в Україні свідчить, що існує негативна тенденція стосовно зростання фінансових правопорушень (використання бюджетних коштів без належних нормативно-правових підстав, планування видатків Державного бюджету з порушенням чинного законодавства та за відсутності правових підстав, незаконна передача державного та комунального майна суб'єктам недержавної форми власності) та економічних злочинів. Наявність таких порушень свідчить про низьку ефективність системи державного фінансового контролю та потребує реформування. Основними завданнями з реформування цієї системи є: адаптація системи державного фінансового контролю до європейських вимог, створення служб внутрішнього фінансового контролю в усіх органах державного сектора, розроблення навчальних програм та програм сертифікації працівників за міжнародними зразками, створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури, покращення матеріально-технічної і фінансового забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю. Дослідивши функціональні властивості сучасної системи державного фінансового контролю в Україні, виявлено, що система державного фінансового контролю, яка функціонує на сьогодні в Україні, лише частково враховує основні принципи систем державного фінансового контролю країн ЄС, проте вона повинна враховувати традиції країни у сфері державного управління, існуючий державний та адміністративно-територіальний устрій і процес його удосконалення, бути узгоджена із загальними принципами та пріоритетами фінансової і майнової політики, а також з процесом реформ, що відбуваються у цій сфері.

Ми погоджуємося з думкою вчених [1], що у процесі розвитку системи державного фінансового контролю в Україні можна виокремити два основних етапи: етап становлення (1990 – 2000 рр.), упродовж якого сформовано базові умови для створення системи державного фінансового контролю та мережі контролюючих органів, досягнуто законодавчого та конституційного закріплення ключових гарантій їхньої діяльності, організовано кадрове, інформаційне, методичне та інше забезпечення контрольної системи; етап оптимізації та вдосконалення (2001 – 2014 рр.). Реалізація другого етапу передбачає поглиблене дослідження організації системи державного фінансового контролю і правове закріплення її складників з урахуванням закордонного досвіду в законах.

Отже, на основі проведеного дослідження зазначимо, що вивчення зарубіжного досвіду організації діяльності органів фінансового контролю є необхідним для нашої держави, оскільки система органів фінансового контролю в Україні потребує вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Городецкий А. Формирование единой системы государственного контроля / А. Городецкий, А. Моргунова // Вопросы экономики. – 2004. – № 1. –

С. 51-87.

Коваленко Тетяна
магістрант
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

КЛАСИФІКАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Діяльність будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності неможливо, без системного і дієвого контролю, оскільки він є складовою системи управління. Як відзначає Марчук У.О. передумовою ефективного розвитку будь-якого вітчизняного підприємства, незалежно від форми власності, є функціонування системи внутрішньогосподарського контролю [5, с.195]. Однак у практичній діяльності господарюючих суб'єктів виникає забагато проблем і запитань.

Тому метою дослідження є розкриття класифікаційних ознак внутрішньогосподарського контролю, оскільки науково-обгрунована класифікація створює умови для ідентифікації внутрішньогосподарського контролю у підприємствах. Ефективність ВГК значно погіршилась і внаслідок цього збільшилось кількість злочинів, тому виникає потреба у визначенні видів та підвидів внутрішньогосподарського контролю, що поширені в Україні [5, с.195].

Питанням класифікації внутрішньогосподарського контролю присвячено праці провідних вітчизняних науковців : Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Валуєва В.І., Мурашко В.М., Сопка В.В., Шевчука О.А та інші.

Науковим розробкам варто відзначити належне, проте серед проблемних питань функціонування внутрішньогосподарського контролю (ВГК) науковці виділяють незавершену його класифікацію. Насамперед відзначимо, що класифікація - це поділ множини сукупності будь-яких об'єктів (елементів) на групи (підмножини) [4, с.78].

Як зазначає Бутинець Т.А. під класифікацією в науці про контроль розуміють розподіл видів контролю за певними ознаками, які притаманні одним видам та відсутні у інших. В цьому полягає сутність класифікації як засобу необхідного групування множини видів контролю [1, с.12].

Дослідження [1-6] свідчать, що найбільш поширена класифікація ВГК представлена за наступними ознаками: за часом проведення, за джерелами інформації, за методами здійснення, за суб'єктами, за характером відносин, за повнотою охоплення, за повнотою вивчення господарських процесів.

У таблиці 1 представимо класифікацію внутрішньогосподарського контролю, запропоновану науковцями.